SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 199/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť A. B. a K. B., zastúpených obchodnou spoločnosťou hbr advokáti s. r. o., Obchodná 58, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Martin Holič, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co/73/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. B. a K. B. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2014 doručená sťažnosť A. B. a K. B. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co/73/2012.

V sťažnosti sťažovateľky okrem iného uviedli:

„Dňa 19. 12. 2013 podali... prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadosť o urýchlené prejednanie veci v konaní vedenom na Krajskom súde Bratislava pod sp. zn. 5 Co/73/2012, a to s poukázaním na skutočnosť, že odvolanie bolo podané dňa 16. 11. 2011 na Okresný súd Bratislava IV (č. k. 25 C/304/2009 a do dnešného dňa od podania odvolania uplynulo viac ako 26 mesiacov. V texte žiadosti sťažovatelia upozornili súd aj na skutočnosť, že konanie javí známky prieťahov v konaní. Toto podanie mal podľa názoru sťažovateľov Krajský súd v Bratislave vyhodnotiť v zmysle jeho obsahu aj ako sťažnosť na postup súdu vo veci porušovania práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. a malo byť teda predložené aj predsedovi Krajského súdu v Bratislave na rozhodnutie. Následne sa mal v lehote 30 dní predseda Krajského súdu v Bratislave k sťažnosti vyjadriť a vykonať potrebné opatrenia. Sťažovatelia opierajú tento svoj právny názor o ustanovenia § 41 ods. 2 OSP (v spojitosti s § 31a zákona o ústavnom súde), podľa ktorého sa každý úkon účastníka konania posudzuje podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený a podporne aj o nález Ústavného súdu zo dňa 26. 11. 2009 sp. zn.: III. ÚS 265/09. K žiadnemu takémuto konaniu zo strany súdu však v lehote 30 dní (teda pravdepodobne do 19. 01. 2014) podľa vedomostí sťažovateľov nedošlo, resp. nemajú o tom žiadnu vedomosť. Vo veci nebol doteraz zo strany súdu vytýčený termín pojednávania, nebol vykonaný žiadny úkon, ani sťažovatelia neboli informovaní o vybavení svojho podania, resp. o vykonaní opatrenia na odstránenie nežiaduceho stavu. Uvedené znamená, že ku dňu podania tejto sťažnosti je dodržaná dvojmesačná lehota na jej podania na Ústavnom súde.

Poukazujeme aj na nález Ústavného súdu SR v porovnateľnej veci IV. ÚS 115/2012-28...

Napriek tomu, že neexistovali žiadne prekážky postupu súdu, v čase od podania odvolania sťažovateľov dňa 16. 11. 2011 dodnes neboli vykonané žiadne ďalšie úkony zo strany súdu, ktoré by viedli k rozhodnutiu o odvolaní.

Vzhľadom na nečinnosť súdu sťažovatelia podali dňa 19. 12. 2013 žiadosť o urýchlené prejednanie veci, ktorá poukazovala na postup súdu vo veci porušovania práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, keďže ku dňu podania žiadosti to už

bolo viac ako 24 mesiacov odo dňa, kedy bolo konanie postúpené odvolaciemu sudu (dňa 15. 02. 2012), počas ktorých sa nevykonal žiaden ďalší krok smerujúci k preskúmaniu veci, či k odstráneniu nežiaduceho stavu. Na žiadosť sťažovateľov súd nijakým spôsobom nereagoval.“

Sťažovateľky ďalej po podrobnom opísaní skutkového stavu, ktorý predchádzal odvolaciemu súdnemu konaniu, navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo... A. B... a... K. B... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle článku 48 ods. 2 Ústavy... postupom Krajského súdu v Bratislave... porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave sa prikazuje v konaní vedenom pod spisovou značkou 5 Co 73/2012 konať bez zbytočných prieťahov.

3. A. B... a K. B... sa priznáva finančné zadosťučinenie každej z nich v sume po 3.500,- EUR...

4. Krajský súd... je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia... vo výške 340,90 EUR s DPH...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti i navrhovaného petitu je zrejmé, že sťažovateľky namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co/73/2012.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má k dispozícii podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde); takéto dôvody v danej veci sťažovateľ neuviedol a ani ústavný súd ich nezistil.

Podľa ustáleného názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prieťahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 153/03, I. ÚS 164/2010). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prieťahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľky dosiaľ nepodali predsedovi krajského súdu kvalifikovanú sťažnosť na prieťahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (za takýto dôkaz nemožno považovať žiadosť ich právneho zástupcu

o urýchlené prejednanie veci zo 17. decembra 2013 adresovanú krajskému súdu, v ktorom okrem iného uviedli: *„ obraciame sa na Vás ako splnomocnený právny zástupca žalobcu v prvom rade: A. B... a žalobcu v druhom rade: K. B..., proti žalovanému v prvom rade: I... a žalovanému v druhom rade: A... v právnej veci o určenie neplatnosti príkaznej zmluvy vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod spisovou značkou 5 Co 73/2012. Odvolanie žalobcov v tejto veci bolo podané dňa 16. 11. 2011 na prvostupňový súd. Do dnešného dňa nebolo v uvedenej vecí rozhodnuté, čo negatívnym spôsobom zasahuje do života žalobcov, rodina trpí právnou neistotou a čaká na spravodlivé rozhodnutie súdu.*

Dovoľujeme si Vás požiadal: o čo najrýchlejšie prejednanie veci, nakoľko sme toho názoru, že vec napĺňa predpoklady pre podanie sťažnosti na prieťahy v konaní na Ústavný súd..., podľa článku 127... (porušenie základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov).“

Z uvedeného vyplýva, že postup sťažovateliek v okolnostiach daného prípadu nemožno podľa ústavného súdu považovať za účinné splnenie požiadavky namietania prieťahov v konaní u orgánu štátnej správy súdov nahradzujúce sťažnosť orgánu štátnej správy súdu podľa zákona o súdoch. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03, IV. ÚS 111/2011).

Z obsahu sťažnosti a ani z jej príloh tiež nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateliek z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto ústavný súd odmietol ich sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (obdobne III. ÚS 391/2010).

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľky v tejto veci predložili ústavnému súdu novú sťažnosť (obdobne I. ÚS 182/2010).

V dôsledku odmietnutia sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími požiadavkami v nej uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2014